

Violència contra les dones

Dona, no ploris, parla

Com demostren dades recents, augmenta el nombre de denúncies per agressions contra dones. Però el 90% de les dones maltractades continua sense denunciar-les.

El 1980 l'ONU denunciava: "La violència contra la dona és el crim encobert més freqüent del món". El nombre d'agressions contra la dona que han estat denunciades, als Països Catalans ha augmentat considerablement. El 1991 fou de 3.259, fet que podria ser influït per l'aparició de serveis especialitzats d'atenció. El 1987, al Principat, hi va haver 408 denúncies per maltractaments, tres anys més tard, 2.622. Aquest darrer any, només per violacions, 299. El servei d'atenció a les víctimes del delictes de l'Ajuntament de Barcelona rep un 65% de dones i només un 34% d'homes i l'estat civil majoritari és el de casat. Segons una enquesta elaborada per l'Institut Català de la Dona, al Principat, el 10% de les dones se senten víctimes de maltractaments, dels quals el 64% són psíquics, el 40% físics i el 12% sexuals.

A l'estat espanyol, el nombre global de delictes denunciats, al 1991, baixà un 3,7% respecte l'any abans; en canvi, l'increment d'agressions sexuals fou del 10%, més de 6.000, de les quals 1.915 per violació, segons el Ministeri d'Interior. L'organització Dones Separades declara que, en 1991, 81 dones moriren en mans dels seus homes i que es registraren 17.990 denúncies per maltractaments, cosa que significa 1.000 denúncies més que no l'any anterior.

Aquesta informació evidencia la gran diferència de dades delictives entre estaments oficials i una associació especialitzada. Als EUA, cada hora violen una mitjana de 78 dones, que vol dir 683.000 atacs sexuals a l'any, segons un informe del Centre Nacional de Víctimes; el 61% d'aquestes dones són menors de 18 anys.

La sociòloga espanyola Encarna Rois, autora d'un estudi d'agressions sexuals a menors declara: "Cada vegada més, en les pel·lícules apareixen casos de violació, amb sang i cops. Aquestes coses, hi ha gent que les imita". Recordem pel·lícules tan de moda com *Átame*, on la protagonista és presonera, humiliada, maltractada,

abusada sexualment, i s'enamora de qui li fa mal. L'Associació d'Assistència a Dones Violades, amb seu a Madrid, sosté que l'increment pot ser degut a l'aparició del violador ocasional, individu sense antecedents penals que sovint coneix la víctima i que pot ser un familiar, veí, o el noi que ha conegut en una discoteca. Segons aquesta mateixa veu, un altre element nou és el delinqüent comú que, aprofitant un robatori o un atracament, abusa sexualment de la víctima.

Les seqüeles de la violació són complexes. Durant la primera fase del que es denomina síndrome traumàtica, la víctima d'una agressió sexual se sent en xoc, desitja negar el que ha passat. Pot estar setmanes immòbil, sense dormir, amb nàusees i vòmits. Té por de l'embaràs i de la sida. Tots aquests símptomes són superables en una segona fase, quan la dona supera el trauma post-violació, que pot durar anys. En la majoria de casos apareixeran dificultats en les relacions afectivo-sexuals posteriors.

El nombre d'agressions contra la dona ha augmentat considerablement.

RAFA GIL

Principals serveis d'atenció a dones maltractades i cases d'acolliment

Andorra

—No hi ha cap servei.

Catalunya Nord

—Centre d'Informació dels Drets de la Dona, Perpinyà.

Tel. (68)347840.

—Casa d'Acollida de l'Arche.

Capacitat: 12 persones. Tel. (68) 353 635.

—Casa d'Acollida de la Colombe.

Capacitat: 2 persones. Tel. (68) 639 038.

—Casa d'Acollida de l'Érivage.

Capacitat: 9 persones. Tel. (68) 351 700.

Illes Balears

—Centre d'Informació dels Drets de la Dona. Institut de la Dona. Ministeri d'Afers Socials.

Portella, 11, 2n. - 07001 Ciutat de Mallorca, Tel. (971) 722 551-720 014.

—Comissió Interdepartamental de la Dona, Maria Josep Rodríguez.

Sant Feri, 8-A - 07012 Ciutat de Mallorca.

—Direcció General d'Acció Social. Servei d'Informació a la Dona.

La Rambla, 18-4t. - 07003 Ciutat de Mallorca. Tel. (971) 726 443-726 444.

—Centre d'Informació i Acollida a Sa Dona.

Capacitat: 47 persones (gestionat per Caritas, amb conveni amb l'Ajuntament de Palma).

La Rosa, 3-B - 07003 Ciutat de Mallorca. Tel. (971) 719 404.

—Pis d'Acollida i Orientació de la Dona (especialitzat en l'atenció a la dona prostituta).

Petit, 6 3r. 1a - 07001 Ciutat de Mallorca. Tel. (971) 722 707.

—Centre Assessor de la Dona.

S'Arravalota, 19,3r. - 07702 Maó. Tel. (971) 352 333 (dl, dc, dv, de 10 a 14).

Delegació a Ciutadella:

—Casa Milionària, Camí de Maó. - 07760 Ciutadella (dj de 10 a 14).

País Valencià

—Institut Valencià de la Dona (té servei d'Atenció a víctimes).

Nàquera, 9, València. Tel. (96) 391 14 87.

—Casa d'Acollida a la Dona Maltractada. Pl. Manises, 4, València. Tel. (96) 391 37 90 ext. 234.

—Comissaria de Dones (abans independent i ara a la Direcció Superior de Policia).

Gran Via Ramón y Cajal, 40, València. Tel. (96) 351 08 62 ext. 349-350.

—Ajuda a la Víctima del Delicte.

Ptge. Dr. Serra, 14, València. Tel. (96) 352 12 12.

—Institut Valencià de la Dona.

Ensenyament, 10, Castelló. Tel (964) 228 014.

—Casa d'Acollida de la Dona Maltractada.

Enmedio, 9, entresòl, Castelló. Tel (964) 243 538—243 601.

—Institut Valencià de la Dona.

Gareia Andreu, 12, Alacant. Tel. (96) 592 97 47

—Casa d'Acollida a la Dona Maltractada. Av. de la Constitució, 1, Alacant. Tel. (96) 514 30 34.

—Residències per a mares adolescents.

—Equips de base de Serveis Socials a diversos ajuntaments.

Principat

—Institut Català de la Dona, Generalitat de Catalunya. Aviat obrirà cases d'acollida a: Lleida, Santa Coloma de Gramenet, i a les comarques del Vallès i del Baix Llobregat. Oficines d'Informació:

—Portaferrissa, 1-3. - 08002 Barcelona. Tel. (93) 317 92 01.

—Sol, 15. - 17004 Girona. Tel. (972) 200 054-218 412.

—Rbla. Nova, 58-60, 2n.A, despatx N - 43004 Tarragona. Tel. (977) 236 559-224 425.

—Pg. Lluís Companys, 1, 1a. planta. Edifici de la Delegació del Govern. - 25003 Lleida. Tel. (973) 271 909-271 999.

—Pl. Miquel Biada, s/n. Edifici del Consell Comarcal. - 08301 Mataró. Tel. (93) 757 30 03.

—Equip d'Atenció a la Dona i Servei d'Atenció a les Víctimes del Delicte, Ajuntament de Barcelona.

Torrent de l'Olla, 203, esc, ext. - 08012 Barcelona. Tel. (93) 217 43 66.

—Casa d'Acollida de Tarragona. Institut Català de la Dona. Capacitat: 23 places.

—Servei d'Atenció a la Dona. Direcció Superior de Policia.

Roger de Llúria, 17, pral. - 08010 Barcelona. Tel. (93) 317 20 11-317 21 64.

—Centres assessors als ajuntaments de: l'Hospitalet, el Vendrell, Reus, Tarragona, Vilanova i la Geltrú i Lleida.

—Càritas té dues cases d'acollida a Barcelona, que admeten dones amb fills. Capacitat: 35 persones.

Tel. (93) 268 11 33.

Les conclusions del recull de 18 entrevistes a dones víctimitzades, publicat per l'Institut Català de la Dona, assenyalen que moltes aguanten anys d'agressions físiques i psíquiques, pels fills i per l'educació que fa que, des d'un inici, toleren agressions perquè no saben com oposar-se a aquesta situació. La conducta immediata de perdó al company, tendeix a convertir-se en eterna quan la situació es perpetua. Cap de les 18 entrevistades no sabia que hi ha centres d'atenció i d'assessorament a la dona. L'estudi també assenyalava que la dona amb alt nivell cultural o econòmic, també víctima d'agressions, fa servir xarxes de suport diferents, fet que evita el reflex a les estadístiques.

POR DE DENUNCIAR

Joaquima Alemany declara que el 90% de les dones agredides no arriba a denunciar. A la pràctica, després d'haver passat per comissaria, queda sense protecció; al País Valencià, el nombre total de maltractaments fou de 668, d'aquests, 445 sense denúncia. Una treballadora d'un jutjat de família de Barcelona declara: "Si no tenen la idea de separar-se, no crec que ho denunciïn, més que res perquè després tornen a casa i hi troben l'agressor, la qual cosa és molt perillosa". En el món rural les dificultats són encara superiors, ja que l'atenció de la guàrdia civil o de la policia acostuma a ser molt deficient en aquests casos.

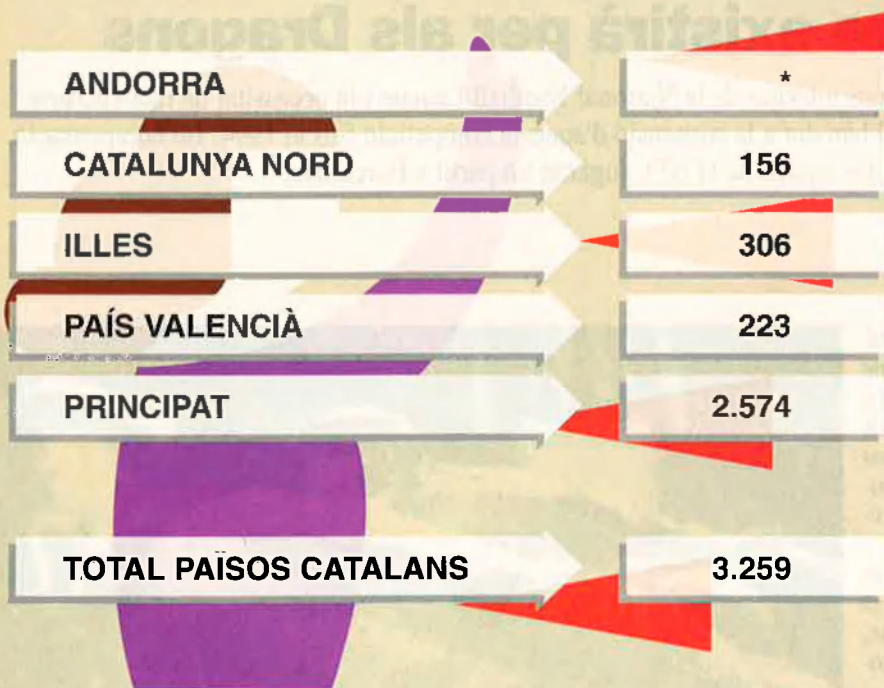
MODELS POSSIBLES DE POLÍTiques APLICADES

EUA, la Gran Bretanya, el Canadà, Alemanya, Noruega, Suècia, Finlàndia, Dinamarca, Bèlgica, ja fa temps que han dedicat moltes mesures per prevenir i tractar el problema. En destaquen el gran nombre de jutjats especialitzats només d'assistència domèstica, atès que la majoria d'agressions contra la dona és causada pel marit. Holanda cobreix 15.000 sol·licituds d'acollida a l'any, sense comptar els nens; al Canadà hi ha campanyes d'educació pública del govern, programes de correcció d'homes violents i els educadors tenen un entrenament especial per a detectar irregularitats a través dels alumnes. Als EUA hi ha centenars de refugis. Només a la ciutat de Londres hi ha vora 40 cases d'acolliment.

Un altre tipus d'agressions freqüent és l'impagament de pensions que normalment ha de passar el pare a la mare per la

I. B.

DENÚNCIES PER MALTRACTAMENTS A DONES (1991)

*Donat el baix nombre de població, les dades són poc significatives i no estan comptabilitzades.

manutenció dels fills. A les Illes i al País Valencià més del 50% de les persones que tenen el deure de passar la pensió acordada després de la separació no la paguen totalment; al Principat aquesta proporció és del 30%. A aquest fet cal sumar-hi l'agreujant de la lentitud del procés legal per al compliment de la sentència, que pot durar anys. La persona que no satisfà la pensió establerta en el conveni judicialment aprovat, té una pena d'arrest de 8 a 20 caps de setmana, que rarament es compleix, i la persona que es queda amb els fills, normalment la dona, no té cap ajuda institucional per a afrontar les despeses familiars.

La senadora Joaquina Alemany va presentar una moció per a crear un fons de garantia que cobris l'impagament de pensions decretades en la dissolució matrimonial. Aprobada al senat el juny del 91, encara no s'ha creat.

DOMÈNEC ORRIT

No sols passa a les pel·lícules

Barcelona, 1986. "Un policia mata una noia jugant amb una arma al llit. La noia tenia el canó de la pistola a la vagina quan es dispara. La mort és instantània". "El policia era vigilant del *topless* la Strada, local on treballava Ana Maria Raga. Tot i que el reglament de la policia prohibeix als seus funcionaris de realitzar activitats d'aquestes, el 4 de novembre de 1986, el processat i la dona anaren a un hotel del barri xinès de Barcelona (...) L'agent declara que l'arma es disparà accidentalment, quan la víctima tenia el canó introduït a la vagina. El fiscal demana set mesos de presó com a pena."

—Viladecans, 1986. "Un jove de Viladecans ferí ahir greument la seva amiga disparant-li quatre trets a la cara (...) La noia explica, sagnant i plorant, que el seu xicot havia complert l'amenaça de desfigurar el seu rostre."

—Mallorca, 1988. "Un home de 61 anys fou jutjat a l'Audiència de Mallorca per haver tirat un ganivet de carnisser a la seva dona, que es despertà i li recriminà que roncava, segons la versió de l'agres-

sor. L'esposa, contràriament, afirma que la va despertar el soroll i que immediatament sentí un cop a la cara, degut al ganivet..."

—Barcelona, 1989. "Jutjada una dona per haver lesionat el seu marit quan la pegava (...) L'home sofrí una fractura en un dit de la mà esquerra mentre pegava l'esposa, que tenia immobilitzada a terra. La baralla desencadena un procés penal contra la dona i diligències per una falta lleu contra el marit".

—Barcelona, 1989. "L'Audiència Provincial de Barcelona condemna Ricardo Oliva a un total de cinc anys de presó pels delictes de detenció il·legal i lesions i l'absol de temptativa d'assassinat, després de declarar que el processat tancava en una habitació la seva companya, Carmen Cárdenas, a qui havia insultat, pegat i li havia introduït un ferro roent a la vagina". "El tribunal desestima els recursos del fiscal i l'acusació particular, que demanaven l'aggravació de la pena, deixada en cinc anys."

I. B.

MESURES INSTITUCIONALS URGENTS

Les mesures preses fins avui pels governs catalans són molt puntuals i no abasten la majoria d'àmbits afectats. Calen molts més centres d'atenció a la dona, amb cursos de reciclatge, sortides professionals per a mestresses de casa, alternatives per a prostitutes. En els llibres de text continuen apareixent imatges estereotipades i moltes menys figures femenines que masculines i, aquestes, en llocs secundaris. Com apunten professionals del dret, és urgent una reforma de la legislació, acompanyada d'una major conscienciació dels jutges, amb la rapidesa jurídica indispensable per a aquests casos. De moment, les penes per agressions sexuals es rebaixen, com és el cas de la fel·lació, que abans era considerada com una forma de violació, amb una pena de 8 a 12 anys, ara té una pena inferior que va de 4 a 8 anys. Quan les dones arriben a aquesta situació haurien de sentir-se sostingudes per la societat, amb un tracte preferent i atent que els garantis protecció tothora i que tinguessin tractament psicològic durant el temps necessari, sense limitacions. Es tracta, en definitiva, d'un dret humà.

Irene Boada